

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. L. e. ó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányüzemekben.

Az új otthon.

1894-ben a székesfejérvári országos katolikus nagygyűlés megtartás. ra készülődtek. Az előkészítő bizottságok ülésezn akartak, de egy nagy hiba akad. Nem kaptak rája helyet. Sorba kunyoráltak egyik középületért a másik után s mindenütt kosarat kaptak. Még élénken emlékezetben állott a komáromi eset, a hol szintén nem engedtek helyet a katolikus nagygyűlés megtartására s hogy az összejövetel mégis sikerülhessen, a szomszéd község határában kellett alkalmas területről gondoskodni, a hol a katolikusok jogairól és követelményeiről beszélhettek.

De hát Komárom nem katolikus város, ott nem lehet csodálni, hogy a *szabadelviség* (eredeti értelme szerint: *mindenki* jogának tisztelése és kiterjesztése) diadalt ült. De mit szólunk Fejérvárról, a melynek 30 ezer lakosa közül 25 ezer katolikusnak vallja magát; Szent István király városáról, a hol 900 esztendő viharai alatt csak a török tagadta a kereszt jogát?

Mit kért a katolikus nagygyűlés? Talán a jogok kiterjesztését, újabb vívmányokat, talán visszakívánta a középkort, az inquisitiokat? Nem! Csupán annyit, hogy 900 év óta érvényben és tiszteletben tartott jogait meg ne csorbítsák. S hogy erről beszélhessen, kilincsel; visszautasították és csak nagy kunyorálásra s a legerősebb

húrok megpendítése után tudott a Polgári Lövöldében helyet kapni.

A megszegyenülés, a keserítés adta meg az eszmét egy tulajdon ház szerzése iránt, a szegényfir lett a remény hajnala.

Ha mindenkinek van helye, csak nekünk ne lehessen? mindenki terjesztheti eszméit, csak mi nekünk legyen hallgatás a helyünk?

Megalakult a *Katolikus Kör*. Szerény, de kellemes első otthonát a kölcsönegylet Kossuth-utcai helyiségében találta meg. A jó öreg Benedek kanonok áldozatkészsége tette lehetővé az új otthon illő berendezését.

A kör élet ott csak a téli időnyre szorítkozhatott. Nem volt kerthelyiség, a mely nyáron a szoba fűllett, füstös körét felválthatta volna. Így vonult át a kör a Jókai-utcába Aujedzsky-féle ház elégszerény helyiségébe. Szerény volt, sokszor alkalmatlan volt, de sok kellemes emlék fűződik hozzá. A ki odajött, akár rendes tag, akár vendég lett legyen, csak kellemes emlékekkel távozott onnan. Ott nem bántották senkinek az érzékenységét, nem hánytak szemére semmit s egy félóra uting elégszer volt arra, hogy azok a sötét képek, a melyeket egyesek a katolikus körökről nagy előszeretettel festgetni szoktak, semmivé legyenek. A barátságának, a szeretetnek a tanyája volt, a hol sohasem keresték azt a mi elválaszt, csupán azt, a mi egyesít bennünket. A politika — bármenny-

nyire szerették volna egyesek a vádját rákenni — ki volt zárva. Társas összejövetelei, időközönként rendezett vacsorái, a magyaros jókedvnek, a mindig festelen, vidám hangulatnak lettek tanyái.

Felolvasó estélyein, melyeket a ciszterciak jóindulatából évenként a főgimnázium díszes nagytermében szoktak megtartani, a legelőkelőbb legdisztingváltabb közönségnek lettek látogatott helyei s a ki ott résztvevett, szívesen elismerte s el kellett ismernie, hogy a katolikus kör e társadalmi életében szétszórt város lakói közt nem bont, hanem az egyesítés, a kölcsönös megértés magasztos hivatását szolgálja.

A rendes helyiség szűk és alkalmatlan volt, nyilvános felolvasásoknál vendégként kellett alkalmatlankodni. Ez ösztönözte a kör tagjait és vezetőit arra, hogy saját helyiséget szerezzenek a körnek. 1898-ban felhívásokot bocsátottak ki, melyeknek értelmében 100 frtos részvények alapján egy központi egyleti ház építtessék. Találjon ott helyet első sorban a katolikus kör, a kath. legényegylet, a kath. tanítóegylet, a szt. István társulat, szóval minden oly intézmény, a mely katolikus jelzővel ékeskedik s e város, vagy e megye területén fejti ki működését.

Mennyi tervezgetés, mennyi munka és gond előzte meg a végleges megállapodást. A gyűjtés csak ment volna annak rendje és módja szerint. Nem is lehetett panaszkodni miatta, hiszen négy

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Halottak napján.

Nem megyek ma a sírok homába —
Búsabb legyen képzeletem világa?
Vagy mit, hiszen ma pompa, fény van ott, —
— Remény, mi épp' ma, bennem gyulladt?
Hallgatsz-e rám édes kis leány?

... Bolygó lelkem ma révedezve jár,
Nem is lélek, tán üldözött madár, —
A kétségek nehéz útját járja
S fel-felajdul: vajh' megváltójára, —
Rád talál-e édes kis leány?

Ugyse vágyok még a temetőbe,
Messze van még napom lemenője —
S e zsiromogó kegyetlen világba?
Egy kérdés csap a lelkem hurjába:
Elérlek-e édes kis leány?

Egy kérdés csap — keserűen folyton
Dalomba is, bár álmadozva mondom
Rólad, barna éjszemű leány — —
Meddig tart még az én éjszakám?
Elérlek-e édes kis leány?

Elérlek vagy elveszek az útban
S gyötrött lelkem egyszer tovasurran
A mélyeséges békés éjszakába — —
S már nem kérdem, értelmed-e lányka,
Bús mesémet tisztán, igazán?

Németh Lajos.

Bácskai história.

A kit Szabadkán meg nem bicskáztak, Zomborban az asztal alá nem ittak s a kinek Baján nem nyerték el a pénzt, az ne mondja, hogy látta Bácskát.

Ezt tartja a közmondás.
Engem ugyan nem bicskáztak még meg se Szabadkán se egyebütt s kikéve gyermekkoromat, a mikor 20 és egnéhány évvel ezelőtt ifju fejevári ellenfeleim beledobtak a kanálisba, no meg mikor az iskola padjain porolták a bugyogómat, a melyben véletlenül engem is bennfelejtettek — mint legyőzött sehol se vesztettem el a csatát. Az asztal alatt való pihenés gyönyörűségét sem élveztem soha. Ezt is nyugodt lélekkel mondom. Annak pedig, a ki az én pénzeimet elnyerni tudná, valóban szeretnék a szeméi közé nézni, hadd mondhatnám el egyszer, hogy ha nincs is, de *volt* pénzem.

És mégis vállalkozom ennek a históriának leírására. Ugy hallottam valakitől.

Bácska a nagy ivók országa. Jó, vagy balsorsa ugyanis oly kitünő borral ajándékozta meg, a mely az embernek nem a fejébe, hanem a lábába száll, illetőleg nem a fejét, hanem az inát gyengíti el. Ismertem egy uriembert, a ki egy ülhelyében 60 pohár bajai bort ivott meg. A nyelve forgott rendszeren, nem botlott bele és nem bukfenezett keresztül semmiféle mássalhangzón, hanem megnövekedett a gyomra, mint egy akós hordó s az inai rogytak akár egy 97 esztendő öreg asszonyéi. Szóval, úgy kellett kimozgatni a helyéből. Így történhetik aztán, hogy a jó bácskai urak képesek három napig egyfolytában nemcsak mulatni, de inni is és kijózanodnak ugyanattól a bortól, a melytől betörülköztek.

Szent Kleofás! mi történnék azokkal a jó urakkal, ha a fejérvári öreggyűlőt nyakalának be egyszer amugy igazában.

Ne is gondoljunk ilyen eshetőségre, hanem evvezünk el a fantáziának gyors hajóján Bak Petihez, a kivel ott künn a tanyán nagy muri volt. Ott volt a vidék minden jóképű, tegeverfogható daliája. Most már második napja, hogy nem látták a szép világot s hogy szerelmesek lettek a füstös ábrázatu cigánybandába, a melynek éjjel-nappal szünetelés nélkül azon kellett fáradoznia, hogy a szárazfa dörzsöléséből veszedettnél-veszedettebb hangokat csáljanak elő. A tisztelt kompanyia pedig szilaj nótákkal és vadnál-vadabb kurjantásokkal fűszerezte az ékes koncertet. Draskovics Miska három pikulást állított a füle mellé, azoknak kellett zengeni az ő nótáit, a melyekhez rendületlenül tütötte a taktust a lábával az asztalon. Bús Dani azon fáradozott, hogy az öregbögös szerszámba nagy igyekezetel öntötte a vinkót, teljes bizonyossággal meg akarván győződni róla, hogy mennyit nyel el. Majd szünet állott be. A főbíró tósztra emelkedett, tegnapelőtt óta immár huszonharmadszor éltetvén a testvériséget és széthonthatlan barátságot s midőn ünnepelesen kijelentette, hogy *sohase halunk meg*, a kiüritett poharával hába-dobta az öregbögöst. Az meghatottságában föl-rántotta a balszernét s a jobb lábával kirugott, még pedig oly szerencsétlenül, hogy egy alázatosan belépő atyáit épen oldalba talált a nem kis csizmaival. Az a meghatottságtól végiggurult a padlón. Harsogó kacagás követte az érdekes intermezzót.

A belépő mindenáron haragudni akart, a többiek pedig a jelenet hatására alatt nem tudtak kikeveredni a nevétséből, de hogy valami nagyobb veszedelem ne kerekedjék, odacibálták a jövevényt és poharat nyomván a kezébe, kocin-

esztendő alatt közel 60,000 korona gyűlt egybe önkéntes adományok útján s körülbelül 20,000 korona, mint biztos összeg vár a kath. körre. De nagy gondot okozott a helyiség kérdése, a mely a higgadt megfontolás és a sürgető kérés között lebegett évekig. Először a Prohászka-féle telekre gondoltak az intézők, a melynek helyén ma az Osztrák-Magyar-Bank fényes palotája emelkedik. Meghiúsult. Aztán két-három terv merült fel, míg a Szögyény-Marich-féle palota megvétele iránt kezdődtek meg az alkudozások. Ez év tavaszán dülőre jutott az ügy. 100,000 koronáért megvásárolták a szép palotát s csakhamar az átalakításba kezdtek.

A remények valóra váltak, a munka s a lelkesedés megjelent az ő jutalmát. Tegnap este bevonult a kör az új helyiségbe s büszkén elmondhatja, hogy oly helyisége van, a melyhez hasonlótval Fejérvárott ma egy társas kör sem rendelkezik. Örömmel fogad mindenkit, a ki szeretettel, baráti jó indulattal közeledik feléje, a ki híve a békes polgári együttélésnek, az egyetértésnek, a ki Fejérvár társadalmában összekötő kapcsolatokat keres.

UJDONSÁGOK.

— **Lemondás a trónról.** A félhivatalos Bud. Tud. jelenti: Egy budapesti estilap szombaton azt a hírt hozta, hogy Ferenc Ferdinánd kir. herceg unokaöccsének Károly Ferenc József kir. hercegnek javára a trónöröklésről lemondani szándékozik. Legilletékesebb helyről nyert értesítés alapján kell jelentenünk, hogy e hír alaptalan vastag misztifikáció.

— **Az új otthonban.** Fejérvár tizedrészenek lába kelt tegnap. Általános hurcolkodás volt egyik városrészből a másikba, egyik lakásból a másikba. A Katolikus Kör is elhagyta régi tanyáját, hogy a hozzája méltó helyiségébe vonuljon. Dél előtt 11 órakor Grewsperger István apát-kanonok a Kör

tottak. Eleinte szabadkozott, hogy így köszöni, úgy köszöni a tulságos szerencsét, de nem volt pardon. Velük kellett tartani s mivel látta, hogy a szadulás sehogysém lehetséges, de meg mivel nagyobb szerencsétlenség is eshetik még vele az ég alatt, beletalálta magát a helyzetbe s versenyt ivott az urakkal. Hogy ki ő és merre van hazája? — nem kérdezte senki. Megelégedtek vele, hogy pompásan bírja meg, s a virtus, hogy az övékéhez hasonló hangulatban emeljük, elkövetek mindent a mulattatására. Félóra múlva már az egész társasággal megitta a barátság poharát s te-barátja lett a főszolgabírónak ép úgy mint az aljegyzőnek. S folyt a mulatozás szakadatlanul.

— Lélek az ajtón se be, se ki — rikkantotta egy érces hang, valahányszor valaki az ajtó irányát kereste.

— De már nekem mégis mennem kellene — nyögött a jövevény úgy négy óra tájban.

— Nem méssz egy tappendat sem testvér — zúgta a fülébe a szolgabíró.

— De a kötelesség.

— Kötelesség ide, kötelesség oda, innen nem szabadul egy fia lélek sem.

— Csak öt percre engedjete, aztán inkább vissza jövék.

— Minek az az öt perc?

Harangozok a hajnali könyörgésre, aztán szabad vagyok újra, akárcsak a veréb.

— Hát ki vagy te?

— *A helybeli harangozó.*

Csönd lett . . . Az arcof megnyultak. Egy kissé boszankodtak, azalatt a harangozó csendesen elszelelt.

De hát nem ő volt az oka, hogy hírtele nében a környék minden urának per-tu barátja lett.

Bikkel Ferenc.

elnöke a szép számmal egybegyűlt tagok jelenlétében fölszentelte az új helyiséget, a szertartás után pedig beszédet intézett a jelenvoltakhoz, magyar szívrrel, magyar szeretettel üdvözlölvén őket s Isten áldását kérve az új házra, hogy nemes céljának minél tovább megfelelhessen. Este kivilágitották az egész helyiséget. A tagok egymásután siettek, hogy részesei legyenek az örömnök:

— Hiszen háziurak lettünk — mondogatták.

Alig fogytak ki a dicséretből és csodálkozásból. A négy oszlop, a mely a boltíveket elválasztja egymástól, meglepő érdekességet kölcsönöz, mintha az Alhambrát látná az ember maga előtt. Nagy, tágas és még se veszi az ember észre a tágasságát.

Legszébb azonban az olvasóterem. Tágas, világos, kényelmes s a mi fő, csodálatosan csöndes. A játékosok zsvajva csak mint zsongás hallatszik oda. A süppedő szőnyegek szalonnak mutatják. Hátha még a villanyfény ragyogja be! Akkor lesz igazán szép! A biliárd-terem szintén külön van elválasztva. Most még csak egy asztal van a játékos számára, de a jövő héten itt lesz a másik is, az új, hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelhessen a kör. A sakk-asztalt szintén odaállította a kör egyik jötevője, hadd legyen csöndes foglalkozásban is része annak, a ki kedvet érez hozzá.

Persze kijutott az éljenekből is bőven. Klauz György dr., az építés főmozgatója, no meg Sáy Ferenc, a ki az ő kitünő izlésével mindenkit csodálkozásra ragadott, bőven kapták az elismerés gratulációját. A háznagyok sürögtek-forgtak s látszott rajtuk, hogy szintén szintén boldogoknak érzik magukat, midőn az általános jókedv k.örését látják.

Itt árujuk el, hogy az első vacsorát a jövő héten rendezzi a kör. Addig is szívesen és örömmel lát minden érdeklődőt a barátságos új otthonban.

— **Plebánosi vizsga.** Lakatos Frigyes, rácalmási segédlelkész fényes sikerrel kiállván a plebánosi vizsgát, approbáltatott.

— **A helybeli sakközé társaság** nap-nap után tanuságot tesz arról, hogy életképes s tudatában van annak a szép és nemes hivatásnak, mely a sakk-torna kedvelőit városunkban csoportosította. A társaság tegnap tartotta III. rendes évi közgyűlését, melyen a tisztújítás iránt érdeklődők rendkívül nagy számban jelentek meg. Titkos szavazás útján, mégis egyhangú választással a tisztikar a következőké alakult meg:

Elnök: Exner Győző; alelnökök: Kunos Gyula, Festetics Bennó gróf; titkár: Janikievits Vazul, II. titkár: Auerbach Gábor; pénztáros: Németh István; ellenőr: Belák Ferenc; háznagy: Falvai István.

Az igazgató-tanács tagjai: Beimel Samu, Berényi István, dr. Friss Adolf, dr. Huszár Adolf, Schmidt Rajmund, Vermes Lajos és Tomm Béla.

A választás megejtése, illetve a közgyűlés befejezése után a szórakozásról sem feledkezett meg a vezetőség. A hatvannegy mezős csatátér avatottabb mesterei közül sorsházás után Kunos Gyula és dr. Huszár Adolf lettek az ellenfelek s egy tréfás játszmában mérték össze fegyvereiket, mely abból állt, hogy a paraszt figurák helyét finom likörök, a tisztékét pedig a legjobb minőségű fehér és vörös borok helyettesítették, még pedig az eredeti jelleg tisztelben tartásával olyképp, hogy mindegyik flaskó a tévedés elkerülése végett sakkfigurákkal volt dekorálva.

A tréfás játék győztese Kunos Gyula lett s így először az ő vendégszeretetéét élvezte a nagy társaság. Azután a legjobb hangulatban tréfás és ötletes felszólalások, felköszöntők fűszereztek az estét s már a kakas nem elsőt kukorikolt, midőn a sakkbajtársak szétoszlottak a sétét hajnal 3 órai árnyában.

Örömmel látjuk, hogy városunkban a sakkélet iránt folyton nő az érdeklődés, a minék igazolására csak annyit említnék fel, hogy a tegnapi gyűlés alkalmával 8 új tag vétett ismét fel. Az egyenes, modern, vér nélküli háborúban szemben és nyíltan egyenlő fegyverekkel állanak szemben a versenyzők s nem az ököljog, nem is a vagyoni túlsúly a győzeim alapja, hanem a rideg számítás, az ész fejlettsége, melynek a sakk-sport mindenkor kitünő tornája volt.

— **Az önálló vámtérület** mellett hazánkban kifejtett agitáció szele városunkba is elérkezett. Vasárnap a liberális helyi párt kolompói gyűlésre jöttek össze s kimondták, hogy az önálló vámtérület kérdése mellett tartandó népgyűlésen ők mint párt részt nem vehetnek, mint polgárok azonban a gyűlésen megjelennek. Zichy Jenő gróf orsz. képviselőnek tudomására hozták az értekezlet fenti értelmű határozatát, ő azonban nem tágit, megígérte, hát gyűlésezní fog. A tervbe vett 23-iki népgyűlésből azonban semmi sem lesz, egyelőre bizonytalan időre elhalasztották. Azt hisszük, hogy hamarjában nem is lesz ebből semmi sem, mert a függetlenségi párttal megtartani nem akarják, nélküle pedig megtartani nem tudják. Kemény dió ez a kormánypártnak!

— **Gazdy bíró szabadságoltatása.** A lapunk hasábjain tett felszólalás, úgy látszik, nem eredménytelen, mert Gazdy Béla kir. járásbíró, a székesfejvári kir. járásbírószág vezetőjét felettes hatósága egyelőre 8 napra szabadságot. Horváth Jenő táblai tanácselnök és Hanumersberg táblabíró ez idő alatt tüzetes vizsgálatot tartanak a járásbírószágnál s aztán végleg eldől Gazdy Béla járásbíró nyugdíjkérdése. A járásbírószág vezetőjét tegnap vette át Schilling kir. aljárásbíró.

— **Eljegyzés.** Pakrócz Nándor győri takerépkéntári tisztviselő, a ki városunkban mint honvéd önkéntes, majd mint tartalékos hadnagyszolgált, eljegyezte lovag dr. Kroshofer Albert cs. kir. közjegyző, közjegyzői kamarai elnök szép és kedves leányát, Elzát Egerből (Csehország).

— **Esküdtársi tárgyalás.** Az új igazságügyi palotában ma vette kezdetét a novemberi esküdtársi ciklus. Az esküdtársi teremben a vádlottak padján az első terhelte ifj. Preszburger György ettyeki kefekötő volt, a ki f. évi január hó 20-án egy régi revolvert próbálta — így adja elő terhelte a dolgot — lövéseit a föld felé irányozta, de mert a régi szerszámmal célozni nem lehet, hát egyikét helyen a kerítést is meglötte. Tagadja a vádatóság részéről terhére rótt ama cselekményt, mintha ő szomszédját, de egyuttal régi haragosát is, Dörner Ferenc ottani lakost le akarta volna löni, ez neki érdekében nem állott.

Ez ügyben ma délelőtt Mader Ferenc kir. táblabíró elnökle mellett szavazó bírák voltak: Madarassy István és Sipos Sándor. Jegyző: Kenessey László. A vádatóságot Bors János alügyész. Védőügyvéd: dr. Csöppenszky Mihály. Az esküdtárszék megalakítása után vádlott tagadja a terhére rótt cselekményt, nem érzi magát bünyösnek. Tett ugyan a jelzett időben 6 lövést, ezekkel azonban revolvert akarta kipróbálni. Vádlott kihallgatása után a tanukat hallgatta ki a bíróság. A bizonyítási eljárás lapunk zártakor még folyik.

— **Lejárt pályázat** a fejérmegyei Szent-György közkörhöz dr. Rifer Géza orvos lemondása folytán megüresedett állásra folyó hó 1-én járt le a másodikban hirdetett pályázat. Nevezett állásra ez alkalommal akadt egy pályázó dr. Szegő Ernő, a nagyváradi közkörhöz segéd-orvosa személyében.

— **A tisztviselők otthonának** vígalmi bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a kör érdekének előmozdítása és a társas élet fellendítése céljából f. hó 8-án azaz szombaton Szarkautcai helyiségében társas vacsorával egybekötött estélyt rendez melyre a t. tagokat családjaikkal együtt ez uton hívja meg az elnökség. A társas vacsorát a következő műsor előzi meg: 1. Az ügyetlen ember. — Monolog Metzger Imrétől. Előadja ifj. Tury Antal. 2. Felolvasás. Tartja Kírissis Bódog. 3. A férj és feleség. — Dialog Kabos Ármintól. Előadják: Horváth Elvira k. a. és Noszko István. A műsort tánc követi. A társas vacsorán egy teríték ára 1 k. 20 f.

— **Erzseke halála** Paksi Erzsebet 2 hetes csecsemő vasárnap délután hirtelen meghalt szüleinek Olaj-utcai lakásán. Dr. Palánszky Miklós ker. orvos, mint halottkém nem tudván megállapítani a halálokat, Reé főkapitány rendelkezése tegnap délután felboncolta a kis csecsemőt s konstataálta, hogy tüdőgyulladás okozta halálát. A mennyiben a szülők nem gyógykezeltek a gyermekét, a rendőrség fogja őket felelősségre vonni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. F. N.-Perkátá. Persze, hogy véletlenül maradt ki s mert azt hisszük, hogy akadhatnának gyenge lelkek, a kik ebből szándékosságot magyaráznának ki, készséggel sietünk a hibát kiigazítani s bocsánatot kérni.

Földi. Székelyudvarhely. Bizony gyér leveleivel egyáltalán nem vagyunk megelégedve. Úgy halljuk, hogy arrafelé „pezsgó” élet folyik s talán történhetik ott is egy és más, a mi bennünket és olvasóinkat érdekel. A mi bennünket illet, legfeljebb *Verus* barátunkról nézve mondhatunk újat. Szegény az utóbbi napok izgalmai óta szenvedélyesen soványkodik. A spenótét ugyanis szörnyen lesajnálta. Az ifjabik spenótermelő, a ki üres óráiban a fület hegyezi, különben pedig keményítő csirizben utazik, egy idő óta irtó harcias hangulatban leledzik, lenézte. Azt mondotta, hogy *Verus* cikke igen jó, ő azonban nem tartja érdekesnek, hogy vitakozzék vele, mert érvei ropant gyengék. Gyermekek éveinkben mi szoktunk ilyenformán érvelni, mikor elnadrágotlaltván, tanáraink tudatlanságával takaroztunk. Pedig hogy általuk is érthető nyomatékokat szerzettünk érveinknek, a minap 100 pengő nehezéket is akasztottunk rájuk. A bére a gyenge érvek cáfolata lett volna. De eddig hiába vártunk, nem jött értük senki. A mint azonban halljuk, a „saját kútön tudósító” önök felé megy Erdélybe, a „kies Besztercebányára” s ott fog kutatni a levéltárban annak a gonosz jesuitának a keményítő-csiriz veszedelmes mérgével itatott sárga foliánsai után, a melyekben meg van írva („a mindenki előtt tudva van”) hogy: *a cél szentesíti az eszközeit.* Akkor aztán felveszi a boldogult Roth páter által könnyelműen beígért 1000 (egy ezer) rajnai forintokat is. A vita tárgyat mások is folytatják, hogy ön is lássa, ideiglatjuk a M. A.-nak pár nap előtt megjelent idevonatkozó cikkét:

A kassai vértanú.

(*) Negyven évnél tovább húzódik immár a néhai Szcitovszky János előterjesztésére megindult kanonizálási eljárás a kassai vértanú ügyében. Történeti bizonyítékok igazolják, hogy a katolikus egyháznak e három hőstét csakis val-

lásokért, egyházi állásukért vetették börtönbe és kínozták halálra az emberi érzésből kivetkőzött vad kálvinista hajdúk s bizony a történelem előtt alig lehet valaha tisztára mosni hogy nem-e a prédikátorok, nevezetesen az udvari prédikátor, voltak e kínzások értelmi szerzői. A protestáns fanatizmust mindenesetre ők szították fel a vadlelkű hajdukból, kik valahányszor csak politikai ellenségről volt szó, kegyetlenkedéseikben soha nem mentek el addig, a meddig a kassai vértanú kínzásában elmentek. Bizonyos, hogy ezekben az árthatlan papokban: Kőrössy Márk esztergomi kanonokban és Pongrácz és Grodócz jézus-társasági atyákban a katolikus igehirdetőt akarták megölni, — mert politikai szerepet a szerencsétlen áldozatok nem is vettek.

A millénium után szó volt, hogy a magas püspöki kar megsürgeti az árpád-házi boldogoknak, Margit, Jolánta és Kunigunda magyar kir. hercegnőknek szentéavatási processzusával kapcsolatosan a kassai vértanúknak kanonizációját is, melynél már is minden kétséget kizárólag beigazolva van, hogy hitükért a legrettenetesebb kínzásokat állhatatos lélekkel túrték el s hitükhagyására kényszerítetvén, inkább a halált választották. E hős erényeknek az oltára való emelése erkölcsi kötelessége a magyar katolicizmusnak.

Egyházunk gazdag a vértanuság dicső hőseiben. Minden korszaknak voltak a kath. hitért, Jézusért halálra kész mártirjai. A római cirkusz homokja, a mohamedán fanatizmus csataterai, a vad népek országai és az elvakult egyházüldöző szenvedélynek a civilizációt megbecstelenítő vérpadjai hirdetik, hogy az apostoloktól kezdve a párisi kommun alatt vértanu halált szenvedett párisi érsekig és papjaiig a hitért halt hősknek láncolata meg nem szakad. Magyarország is látta Szent Gellért vértanu püspöktől kezdve a muhi pusztá s Mohács nemzeti vértanu papjaiig s azokontul is a kassai vértanúig az egyház e szenteket termő, vértanuságra lelkesítő isteni erejének bizonyágait. Csak hogy szentjeink és vértanuinak tiszteletében nem állunk azon a fókán a katolikus kötelességnek, melyet hitünk mártirjai iránt tanusítanunk kellene.

Hallottuk, hogy a kassai vértanú kanonizálása gyengéd figyelemből maradt el, hogy a

protestánsok meg ne nehezteljenek. Ha így van, rossz helyen gyakorolták e gyengédséget. Hiszen a protestantizmus egyházunk ellen mindig kész volt a vádaskodásra, a gályára vitt politikai foglyoknak elítélését is a kath. egyház üldözése-ként hirdetik, holott az ellenük lefolyt eljárás napnál világosabban mutatja, hogy bennük a politikai legyőzötteket viték megalázására.

A katolikus egyháznak nem volt része ez itéletben; de ha volt volna is, van lelki bátorságunk, hogy e szomorú eset részeseivel az erkölcsi szolidaritást megtagadjuk. A kath. egyház nem üldözi, nem öleti meg ellenségeit, az érszak nem tartozik az igehirdetés szellemi fegyverei közé. Ha papok részesei voltak ez eseményben nem mentjük fel a vád alól, hogy visszaéltek egyházi állásukkal de mi úgy tudjuk, hogy ez elítélés tisztán a politikai harcoknak volt következése. Mindazonáltal a katolikus egyházat vádolják szüntelenül a prédikátorok gályarabságra hurcolásáért . . . s ez az alapszabam hamis vád már magában is felment mindennemű figyelem alól. De a hol a kath. egyház hőseinek dicsőségét kell szolgálunk, ott nincs is helye semmiféle politikai érdekeknek.

Ha a tyburni jésuita vértanúknak, Campiannak és társainak kanonizálásáért nem haragszik meg a hatalmas Anglia, ha a Japánban, Kínában vértanuhalált szenvedett hit hirdetőt kanonizálása nem kelt fel a civilizálatlan népek dühét a kath. missiók ellen, akkor talán a többségében kath. Magyarországon is szabad kértünk a kassai vértanúknak oltára emelését.

Ne keressük, kit illelne az eljárás sürgetése, kérelmezése, az esztergomi káptalant-e, vagy a Jézus-társaságát-e, melynek tagjai közül szenvedték a vértanuhalált, avagy a magas püspöki kart, mely a kereszténység kilencszázéves jubileumát előzőleg konferenciáján elhatározta, hogy megsürgeti az eljárás befejezését. Nem rekvaminálni akarunk, de igenis akarjuk és kérjük, hogy a magyar katolicizmus e hőrszait megillető tiszteletet szadzadok után bár, de megadhassuk.

A magyar szentek és vértanúk dicsőségese szcrozata által a kassai vértanú kanonizálásával egyházunk erkölcsi erőiben is gyarapodnék.

Átlatunk kifizetett
tőnyeremények

A m. kir.

OSZTÁLYSORSJÁTEK

november 20-án kezdődő HUZASARA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az I-ső osztályhoz:

1/4 d K. 1.90	1/4 d K. 1.—	1/4 d K. 6.—	egész K. 12.—
---------------	--------------	--------------	---------------

Csakis nálunk kaphatók az annyira kedvelt

KIS SZAMOK:
1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig
és más SZERENCSE SZAMOK.

Az összegot postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA
BOGDÁNY S.
BUDAPEST, Sas-utca 23. I.
Telefon 14—41.

40.000, 30.000
és sok más nagyobb
nyeremény.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjegyek főelárúfiója

Budapest, VIII., József-körút 22—24.

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főarudájából való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

1/8	1.50	3.—	1/4	6.—	1/2	12.—	korona.
-----	------	-----	-----	-----	-----	------	---------

Megrendeléseket czélszerettségéből postautalványon kérem

Huzás már november hó 20 és 21-én.